

Motion till riksdagen

1988/89:442

av Mona Saint Cyr och Carl G Nilsson (båda m)

Kursplanen i körkortsutbildningen

”Reaktionsbildning” – ”bortträning” – ”imitationsinläring” – ”djupinläring” är några av de begrepp och ord, som nya körkorts elever skall tillägna sig för att bli bättre bilförare. Dessutom ska de studera ”hur gruppträck uppkommer”. De ska lära sig att begripa ”det principiella sambandet mellan stressnivå och prestationsförmåga”. De skall lära sig hur det finns ”reaktionsmönster som kan uppvisas av olika individer i en stress-situation” osv. Kort sagt: Det relaterade ingår i trafiksäkerhetsverkets nya kursplan för körkortsutbildning. I den ingår såväl psykologi som bildtolkning. Genom dessa båda nyheter förmodas körskoleeleverna bli bättre och trafiksäkrare bilförare. Därtill förutsättes, att varje elev skall delta i 20 teorilektioner i trafikskola.

Hälften av teoriprovet 40 frågor skall gälla psykologi och tolkning av trafikfotografier. Psykologilektionerna skall ledas av trafiklärare, som själva först fått två dagars utbildning i ämnet. Psykologikravet kan komma att diskriminera praktiskt duktiga men teoretiskt svaga elever.

Denna nya kursplan skall införas redan våren 1989. Men det finns ingen enda undersökning i Sverige eller annorstädes, som dokumenterar, att resultatet av en sådan satsning blir bättre bilförare. I stället kommer bilskolor och bilskoleelever att få uppleva och utsättas för ett jättelikt experiment i blindo. Det rör sig om i snitt 130 000 elever varje år, som görs till försökskaniner. För detta får de betala dyrt.

TSV har visserligen trott, att körkortsutbildningen kommer att fördyras med ca 400 kronor/elev genom de nya inslagen, men erfarna trafikskolechefer anser, att 2 000 kronor/elev ligger närmare sanningen.

Trafiksäkerhetsmässigt fins det ävenså anledning att ställa sig undrande till detta experiment. På 1960-talet satsades också mycket på psykologi och många teorilektioner. Men olycksstatistiken talade ett annat språk. Under perioden 1958–1967 dödades i genomsnitt 1 141 personer årligen i trafikolyckor. Med nuvarande kursplan som bakgrund trafikdödades 837 personer årligen under perioden 1978–1987. Några entydiga motiv för förnyat och förstärkt psykologinslag ligger inte i dessa siffror, varför frågetecken växer kring motiver att ändra gällande kursplan utan att veta, att något bättre sätts i dess ställe.

Kostnadsaspekten är ett frågetecken inför nyordningen. Meningsfullheten ett andra. Det tredje frågetecknet gäller effekterna på trafikskolor på småorter och i glesbygd. Sverige har ett stort antal en- och tvåmans trafikskolor. De återfinns givetvis främst i sådana bygder. Där har samma

lärare hand om såväl teori- som körlektioner. Arbetsförhållandena följer också ett annat mönster i sådana bygder. Eleverna arbetar och studerar många gånger på annat håll. Kvällarna nyttjas i stor utsträckning för körlektioner. Om läraren skall hinna med föreskrivet antal teorilektioner, 20 per elev, måste han ägna sig åt detta alla kvällar, om inte utbildningstiden skall bli orimligt lång. Vidare måste läraren då avvisa många önskemål om kvällskörningar. Eleverna blir missnöjda över bristande serviceanda och ordnar måhända sin utbildning på annat sätt. Underlaget rycks undan för skolan, och utgången därav är given.

Även om de små skolorna skulle lösa problematiken med teorilektionerna genom samordnad och gemensam undervisning, är detta inte praktiskt gångbart. De stora avstånden är en realitet för många. Det finns ingen att samordna sig med. Det vore olyckligt om TVS:s experiment skulle slå ut dessa små trafikskolor, ty de är ryggraden i körkortsutbildningen. De samma lärare, som ofta känner eleverna personligen, har hand om både körningen och teori kan han lätt integrera dessa moment i utbildningen.

Det kan inte vara skäligt att utan väl grundade undersökningar eller försök göra så genomgripande förändringar på körkortsutbildningens område, när man samtidigt kan förutsäga starkt negativa effekter: betydande fördyringar för eleverna samt risk för att glesbygd och småorter förlorar sina körskolor.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att trafiksäkerhetsverket får i uppdrag att redovisa ett entydigt positivt underlag, som motiverar en ny kursplan för körkortsbehörighet B, innan kursplanen sätts i tillämpning.

Stockholm den 24 januari 1989

Mona Saint Cyr (m)

Carl G Nilsson (m)